

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ» РҚБ
«ХАЛЫҚ» ЖҚ

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

РОО «НАЦИОНАЛЬНОЙ
АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН»
ЧФ «Халық»

THE BULLETIN

OF THE ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
«Halyk» Private Foundation

PUBLISHED SINCE 1944

3 (409)

May – June 2024

ALMATY, NAS RK

В 2016 году для развития и улучшения качества жизни казахстанцев был создан частный Благотворительный фонд «Халык». За годы своей деятельности на реализацию благотворительных проектов в областях образования и науки, социальной защиты, культуры, здравоохранения и спорта, Фонд выделил более 45 миллиардов тенге.

Особое внимание Благотворительный фонд «Халык» уделяет образовательным программам, считая это направление одним из ключевых в своей деятельности. Оказывая поддержку отечественному образованию, Фонд вносит свой посильный вклад в развитие качественного образования в Казахстане. Тем самым способствуя росту числа людей, способных менять жизнь в стране к лучшему – профессионалов в различных сферах, потенциальных лидеров и «великих умов». Одной из значимых инициатив фонда «Халык» в образовательной сфере стал проект *Ozgeris powered by Halyk Fund* – первый в стране бизнес-инкубатор для учащихся 9-11 классов, который помогает развивать необходимые в современном мире предпринимательские навыки. Так, на содействие малому бизнесу школьников было выделено более 200 грантов. Для поддержки талантливых и мотивированных детей Фонд неоднократно выделял гранты на обучение в Международной школе «Мирас» и в *Astana IT University*, а также помог казахстанским школьникам принять участие в престижном конкурсе «*USTEM Robotics*» в США. Авторские работы в рамках проекта «Тәлімгер», которому Фонд оказал поддержку, легли в основу учебной программы, учебников и учебно-методических книг по предмету «Основы предпринимательства и бизнеса», преподаваемого в 10-11 классах казахстанских школ и колледжей.

Помимо помощи школьникам, учащимся колледжей и студентам Фонд считает важным внести свой вклад в повышение квалификации педагогов, совершенствование их знаний и навыков, поскольку именно они являются проводниками знаний будущих поколений казахстанцев. При поддержке Фонда «Халык» в южной столице был организован ежегодный городской конкурс педагогов «*Almaty Digital Ustaz*».

Важной инициативой стал реализуемый проект по обучению основам финансовой грамотности преподавателей из восьми областей Казахстана, что должно оказать существенное влияние на воспитание финансовой

грамотности и предпринимательского мышления у нового поколения граждан страны.

Необходимую помощь Фонд «Халык» оказывает и тем, кто особенно остро в ней нуждается. В рамках социальной защиты населения активно проводится работа по поддержке детей, оставшихся без родителей, детей и взрослых из социально уязвимых слоев населения, людей с ограниченными возможностями, а также обеспечению нуждающихся социальным жильем, строительству социально важных объектов, таких как детские сады, детские площадки и физкультурно-оздоровительные комплексы.

В копилку добрых дел Фонда «Халык» можно добавить оказание помощи детскому спорту, куда относится поддержка в развитии детского футбола и карате в нашей стране. Жизненно важную помощь Благотворительный фонд «Халык» оказал нашим соотечественникам во время недавней пандемии COVID-19. Тогда, в разгар тяжелой борьбы с коронавирусной инфекцией Фонд выделил свыше 11 миллиардов тенге на приобретение необходимого медицинского оборудования и дорогостоящих медицинских препаратов, автомобилей скорой медицинской помощи и средств защиты, адресную материальную помощь социально уязвимым слоям населения и денежные выплаты медицинским работникам.

В 2023 году наряду с другими проектами, нацеленными на повышение благосостояния казахстанских граждан Фонд решил уделить особое внимание науке, поскольку она является частью общественной культуры, а уровень ее развития определяет уровень развития государства.

Поддержка Фондом выпуска журналов Национальной Академии наук Республики Казахстан, которые входят в международные фонды Scopus и WoS и в которых публикуются статьи отечественных ученых, докторантов и магистрантов, а также научных сотрудников высших учебных заведений и научно-исследовательских институтов нашей страны является не менее значимым вкладом Фонда в развитие казахстанского общества.

С уважением, Благотворительный Фонд «Халык»!

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н=2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мыктыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Б. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н=2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясы РҚБ-нің Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ, 2024

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансеит Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник РОО «Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан», 2024

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 4**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 6**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarın (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2024

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494
Volume 3. Number 409 (2024), 446–461
<https://doi.org/10.32014/2024.2518-1467.779>
UDC: 332.122
МРНТИ: 06.71.02

© **Sh. Seiitzhagyparova¹, Sh. Kossymbayeva², Zh. Bulkhairova^{2*},
B. Nurmaganbetova¹, O. Zhadigerova³, 2024**

¹Korkyt Ata Kyzylorda University, Kyzylorda, Kazakhstan;

²S. Seifullin Kazakh Agro Research Technical University, Astana, Kazakhstan;

³Kazakh National University named after Al-Farabi, Almaty, Kazakhstan.

E-mail: honeyzhu@mail.ru

AGROTURISTIC DEVELOPMENT: MANAGEMENT OF RURAL SOCIAL INFRASTRUCTURE IN KAZAKHSTAN

Seitzhagyparova Shynar — Master of Economics, Senior Lecturer of the OP “Finance”, Accounting and Audit Department, Korkyt Ata Kyzylorda University

E-mail: sholpan_dar@mail.ru, <https://orcid.org/0000-002-9688-9881>;

Bulkhairova Zhanna — PhD, Associate Professor, Economics Department, NAO “S.Seifullin Kazakh Agrotechnical University”, Kazakhstan, Astana

E-mail: honeyzhu@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-9744-4104>;

Kossymbayeva Shynar — c.e.s., docent; doctoral student, S. Seifullin Kazakh Agro Research Technical University, Astana, Kazakhstan

E-mail: shnok@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-1627-0892>;

Nurmaganbetova Begzat — acting associate professor, Korkyt Ata Kyzylorda University

E-mail: nbegzat@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-8661-2555>;

Zhadigerova Onaikhan — acting associate professor, Kazakh National University named after Al-Farabi, Almaty, Kazakhstan

E-mail: olia_kz@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0001-5913-1038>.

Abstract. The purpose of the study is a preliminary analysis of the management of agrotourism and the development of innovative social infrastructure in rural areas of the Republic of Kazakhstan. The purpose of this study was to develop a mechanism and model for managing social infrastructure and agrotourism. The research methodology consisted of a content analysis of the largest publication on the subject under study, statistical analysis and the author’s interpretation of the results obtained. The originality of the study is due to the insufficiently large number of scientific publications and studies devoted to the synergy of agrotourism with the management of social infrastructure. The article also examines the indicators of rural social infrastructure provision in the Mangystau region from the point of view of their development. The publication claims that agrotourism and the social infrastructure of rural areas will interact and have a harmonious socio-economic impact. It is believed that the social infrastructure of rural areas participates in a system that ensures a high quality of life and testifies to the level of development of the organization of labor and the social sphere of the rural economy. Agrotourism is the most important driving force for the development of rural areas of the Republic of Kazakhstan, which for many years have been considered agro-industrial.

Keywords: agro tourism, social infrastructure, development, region, rural area

© Ш.Ж. Сейітжағыпарова¹, Ш. Қосымбаева², Ж.С. Булхаирова^{2*},
Б.К. Нурмағанбетова¹, О.Ж. Жадигерова³, 2024

¹ Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті, Қызылорда, Қазақстан;

² С. Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті,
Астана, Қазақстан;

³ Өл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан.

E-mail: honeyzhu@mail.ru

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ АГРОТУРИСТІК ДАМУ: АУЫЛДЫҚ ӘЛЕУМЕТТІК ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫ ЗАМАНАУИ БАСҚАРУ

Сейтжағыпарова Шынар — экономика магистрі, “Қаржы” бағытының аға оқытушысы, Бухгалтерлік есеп және аудит кафедрасы, Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті, Қызылорда, Қазақстан
E-mail: sholpan_dar@mail.ru, <https://orcid.org/0000-002-9688-9881>;

Булхаирова Жанна — экономика ғылымдарының кандидаты, доцент, экономика кафедрасы, “Қазақ агротехникалық университеті” КЕАҚ, С. Сейфуллин”, Астана, Қазақстан
E-mail: honeyzhu@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-9744-4104>;

Қосымбаева Шынар — э.ғ. к., доцент, докторант, Қазақ ғылыми-зерттеу агротехникалық университеті. С. Сейфуллина, Астана, Қазақстан
E-mail: shnok@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-1627-0892>;

Нурмағанбетова Бегзат — доцент м.а., Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті; Қызылорда, Қазақстан
E-mail: nbeatzat@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-8661-2555>;

Жадигерова Оңайхан — м.а., Өл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан
E-mail: olia_kz@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0001-5913-10>.

Аннотация. Осы жарияланым екі әлеуметтік және стратегиялық маңызды саладағы — аграрлық туризмді дамыту және Қазақстан Республикасының мысалында ауылдың әлеуметтік инфрақұрылымын жаңғырту саласындағы басқарудың өзара байланысы саласындағы зерттеулерге талдамалық шолу жасауға арналған. Зерттеудің мақсаты әлеуметтік инфрақұрылым мен агротуризмді басқару механизмі мен моделін әзірлеу болды. Зерттеу әдістемесі зерттелетін тақырыптағы ең үлкен жарияланымдардың мазмұнын талдау, статистикалық талдау және алынған нәтижелердің авторлық интерпретациясы болды. Зерттеудің өзіндік ерекшелігі агротуризмді әлеуметтік инфрақұрылымды басқару синергиясына бағытталған ғылыми жарияланымдар мен зерттеулердің жеткіліксіз санына негізделген. Сондай-ақ, мақалада олардың эволюциясы тұрғысынан Маңғыстау облысының ауылдық әлеуметтік инфрақұрылымымен қамтамасыз етілу көрсеткіштері қарастырылған. Бұл басылымда аграрлық туризм мен ауылдық аумақтың әлеуметтік инфрақұрылымы синергетикалық әлеуметтік-экономикалық әсер қалыптастыра отырып, бір-біріне өзара әсер етеді деген гипотеза негіздеме табады. Ауылдың әлеуметтік инфрақұрылымы өмірдің жоғары сапасын қамтамасыз ету жүйесінің бөлігі және ауылдық аумақ экономикасының Еңбек және әлеуметтік салаларын басқарудың даму деңгейінің көрсеткіші ретінде қарастырылады. Агротуризм ұзақ жылдар бойы аграрлық-индустриялық болып саналған Қазақстан Республикасы сияқты елдің ауылдық өңірлерін дамытудың маңызды драйвері ретінде бағаланады. Екі сала да бір-бірімен тығыз байланысты, бұл статистикалық талдау арқылы көрсетілген.

Түйін сөздер: агротуризм, әлеуметтік инфрақұрылым, даму, өңір, ауылдық жерлер

© Ш.Ж. Сейтжагипарова¹, Ш. Косымбаева², Ж.С. Булхаирова^{2*},
Б.К. Нурмаганбетова¹, О.Ж. Жадигерова³, 2024

¹ Казахский агротехнический исследовательский университет имени С.
Сейфуллина, Астана, Казахстан;

² Кызылординский Университет им. Коркыт Ата, Кызылорда, Казахстан;

³ Казахский национальный университет им. аль-Фараби, Астана, Казахстан.
E-mail: honeyzhu@mail.ru

АГРОТУРИСТИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ В КАЗАХСТАНЕ: СОВРЕМЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ СЕЛЬСКОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРОЙ

Сейтжагипарова Шынар — магистр экономики, старший преподаватель направления «Финансы», кафедра бухгалтерского учета и аудита, Кызылординский университет имени Коркыт Ата; Кызылорда, Казахстан

E-mail: sholpan_dar@mail.ru, <https://orcid.org/0000-002-9688-9881>;

Булхаирова Жанна — кандидат экономических наук, доцент, кафедра экономики, НАО «Казахский агротехнический университет». С. Сейфуллин «, Астана, Казахстан

E-mail: honeyzhu@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-9744-4104>;

Косымбаева Шынар — г.э. к., доцент; докторант, Казахский научно-исследовательский агротехнический университет. С. Сейфуллина, Астана, Казахстан

E-mail: shnok@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-1627-0892>;

Нурмаганбетова Бегзат — и.о. профессора, Кызылординский университет имени Коркыт Ата

E-mail: nbegzat@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-8661-2555>;

Жадигерова Онайхан — и.о., Казахский национальный университет имени аль-Фараби, Алматы, Казахстан

E-mail: olia_kz@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0001-5913-10>.

Аннотация. Настоящая публикация посвящена аналитическому обзору исследований в области взаимосвязи управления в двух социально и стратегически значимых сферах — развитии аграрного туризма и модернизации социальной инфраструктуры села на примере Республики Казахстан. Целью исследования выступила разработка механизма и модели управления социальной инфраструктурой и агротуризмом. Методология исследования заключалась в контент-анализе наиболее крупных публикаций на исследуемую тему, статистическом анализе и авторских интерпретациях полученных результатов. Оригинальность исследования обосновывается недостаточно большим количеством научных публикаций и исследований, посвященных синергии управления агротуризмом социальной инфраструктурой. Также в статье рассмотрены показатели с точки зрения их эволюции обеспеченности сельской социальной инфраструктурой Мангистауской области. В данной публикации находит обоснование гипотеза о том, что аграрный туризм и социальная инфраструктура сельской территории оказывают друг на друга взаимное влияние, образуя синергетический социально-экономический эффект. Социальная инфраструктура села рассматривается как часть системы обеспечения высокого качества жизни и показатель уровня развития управления трудовой и социальной сфер экономики сельской территории. Агротуризм расценивается как важнейший драйвер развития сельских регионов такой страны, как Республика Казахстан, долгие годы считавшейся аграрно-индустриальной. Обе сферы тесно соприкасаются, что показано с помощью статистического анализа.

Ключевые слова: агротуризм, социальная инфраструктура, развитие,

регион, сельская местность

Introduction

During the transition of the Republic of Kazakhstan from a policy of increasing hydrocarbon production to a policy of sustainable and equitable socio-economic development, the issues of rural tourism and strengthening rural society will be updated.

According to the new rules of national development, by 2050 Kazakhstan should become one of the thirty most prosperous countries in the world, and the creation of a new social structure (2020) should be defined as one of the main goals. The components of this concept are rural population and integrated rural development.

However, many experts said that the government's initiatives to create social infrastructure in rural areas are "not feasible."

World experience (Usmanova et al., 2021) shows that the growth of tourism, including agriculture, will increase the economic potential worldwide and make a significant contribution to the further growth of the number of visited tourist destinations.

The purpose of the study is to study how the provision of social infrastructure in rural regions of Kazakhstan affects the growth of agricultural tourism.

The information base of the research is materials from documents, scientific articles, books, the results of social research conducted in the country and abroad, documents of the Government of the Republic of Kazakhstan, data from the Bureau of Statistics, information and analytical reports of the Republic of Kazakhstan. The biggest problem of the study is that the Statistical Service of Kazakhstan does not have detailed data on rural tourism, which makes it difficult to analyze the situation and make comparisons (Kaparova, 2018).

The research methodology used a consistent approach using various methods such as scoring analysis, comparative analysis, satisfaction analysis, statistical methods and other tools to ensure the accuracy of the results.

Literature Review. The theoretical basis of the scientist was the work of Kazakhstani and foreign experts who studied agrotourism, sustainable rural development and the interaction of social infrastructure and tourism.

The topic of this article is at the intersection of two areas of science that complement each other, rather than contradict each other. The theoretical basis of this publication is the publications of Kazakhstani and foreign scientists studying agricultural tourism, sustainable rural development, tourism synergy and social infrastructure.

Scientists such as R. Johinsen (Johimsen.al 1966), P. Choate and S. Walter (Choate et al., 1983; M. Rataychak is devoted to the analysis of the socio-economic conditions of villages in certain regions of Kazakhstan, their improvement, as well as the quality of life of rural residents, the level of development of social infrastructure. (Rataichak, 1999), Wang Yu., Liu H., Wang L. (Van et al., 2015), Asimov B.B., Makenova S.K., music O.S. (Zimov et al., 2018), Khashaeva A.B. (Khashaeva, 2020), Alzhanova F.G., Nurlanova N.K., Dnischev F.M. (Alzhanov et al., 2020) etc.

From the point of view of socio-economic goals, rural tourism is aimed at solving several tasks: ensuring the socio-economic development of rural areas through rather unusual activities; preserving and popularizing the traditional rural lifestyle, crafts, traditions and customs; creating rural infrastructure (Saxena et al., 2010).

The assessment of the tourism potential of rural areas of the country is reflected in the works of such scientists as: Liu A. (Liu, 2006), Saxen G. together with Ilberi B. (Saxena et al., 2010), Von S., Fierro M. and male G. (Von et al., 2011), Chong H. and

Mikaeli M. (Jong, 2017). Almeida A. and Pinto Machado L. (Almeida et al., 2021).

The synergy of agrotourism and infrastructure can be seen in many works, for example: Aliyeva Y.N., Erdauletova S.R., Aktyмбаeva A.S. in their work, they classified the territory of the Almaty region according to the level of accessibility of agro tourism, for example: the number of gardens, squares, the presence of cultural and historical monuments: museums, photography and national parks. When analyzing the number of farms, the average or minimum amount of land is used. The purpose of agriculture for growing grain, industrial crops, and potatoes is also not taken into account, etc. it because it does not interest the visitors. Therefore, when compiling the rating, only objects that are important for the development of agro tourism are taken into account.

Despite numerous studies, the problem of effective management of social infrastructure in rural areas is still at a sufficient research stage. In some regions of Kazakhstan, practical issues of social infrastructure management are rarely analyzed. It has never been assessed how well the residents of Mangystau village are, especially those equipped with social infrastructure services.

Materials and basic methods

The research uses a methodological approach based on skills such as benchmarking, statistical methods, assessment of assessments, content analysis and additional tools that ensure the validity and reliability of the results.

Based on the content analysis of the largest publications (more than 30 citations), the authors Almeida A. (Almeida et al., 2021), Kalinina I.V. (Kalinina, 2020), Baetov D.R. (Baetova, 2019), Semenov E. (Semenova et al., 2022), whose research is aimed at solving the problems of social infrastructure development in rural areas, a swot analysis of SIS development conducted in Kazakhstan took the form of a table, as a consequence, which revealed a significant potential for improving the socio-economic situation of rural development in Kazakhstan.

This article also uses data and results from these projects and systems: “Diplommen auylyga”, “Auyly - El besigi”, per capita financing, “Mobile teachers”, “Temporary family”, which confirm the importance and applicability of the research topic.

Statistical analysis has revealed an imbalance in the volume of commissioning of social infrastructure facilities in the Republic of Kazakhstan since the beginning of 2023. Mangystau region, as well as the growth dynamics of preschool organizations in 2000–2022.

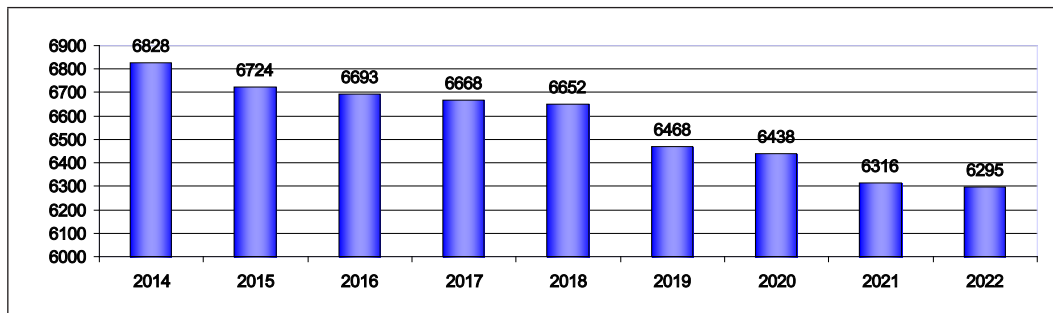
The level of development of the Mangystau region was created for the entire collection of rural territories of Kazakhstan in accordance with the interpretations of the authors of the analysis, the results achieved by Tleuberdinova A.T., Kulik K.V., and Kulik V.B. (Tleuberdinova et al., 2023). The degree of housing provision, transportation infrastructure, shared amenities, and social infrastructure were all taken into consideration at one time. The districts with the highest standard of SIS development – Mangystau, Beineu, and Munaily along with those - with the fewest SI facilities – particularly hospitals and schools – in the Tupkaragan district were determined by evaluating the criteria.

Results

Rural areas in most countries of the world are subject to public administration due to the characteristics of densely populated areas and severe restrictions on infrastructure development.

There are 6295 rural settlement units in the republic from the start of 2023,

housing 7693.0 thousand people overall. The figures unequivocally paint the picture of Kazakhstan’s annual decline in the number of villages since 2014. The country’s total number of rural settlements has dropped by 7.8 % (or 605 units) over the last ten years (figure 1).

Figure 1. Republic of Kazakhstan’s rural settlement count from 2014 to 2022
 Note: assembled by the writer utilizing the reference (Bureau of National Statistics)

The decline of rural settlements is associated with their growth, when remote rural areas, small population groups and settlements disappear, as well as the process of population migration and urban expansion increases. Society is necessary (availability of jobs, decent wages for work, development of the city).

Due to the lack of work in rural areas and the economic crisis, that the country experienced in 2008–2020, in years with simultaneous factors of discord in social circles (closure of hospitals, clinics, schools, creation of marginal areas and urban problems).

In Kazakhstan, the number of rural residents is increasing steadily despite the decline the sum of vilages enhanced as of early 2023; there were approximately 7.7 million rural residents. A decline in the percentage of the rural population was observed across the nation’s regions between 2016 and 2020. in most regions. Growth is observed only in Mangystau (18.8 %), Kyzylorda (3.2 %), Zhambyl (2.7 %), and Turkestan (2.5 %). Moreover, in absolute terms, a significant increase was noted in Mangystau (66.9 thousand people) and Turkestan (38.8 thousand people) regions (Akimbekova et al., 2020).

The significant number of rural residents in the Republic is explained by the increased interest in the rural community, an important element of which is the labor market. Currently, such projects and programs as “With a diploma - to the countryside”, “Auy – El besigi”, per capita financing, “Mobile teachers”, “Temporary family”, etc. are being implemented in the rural labor market.

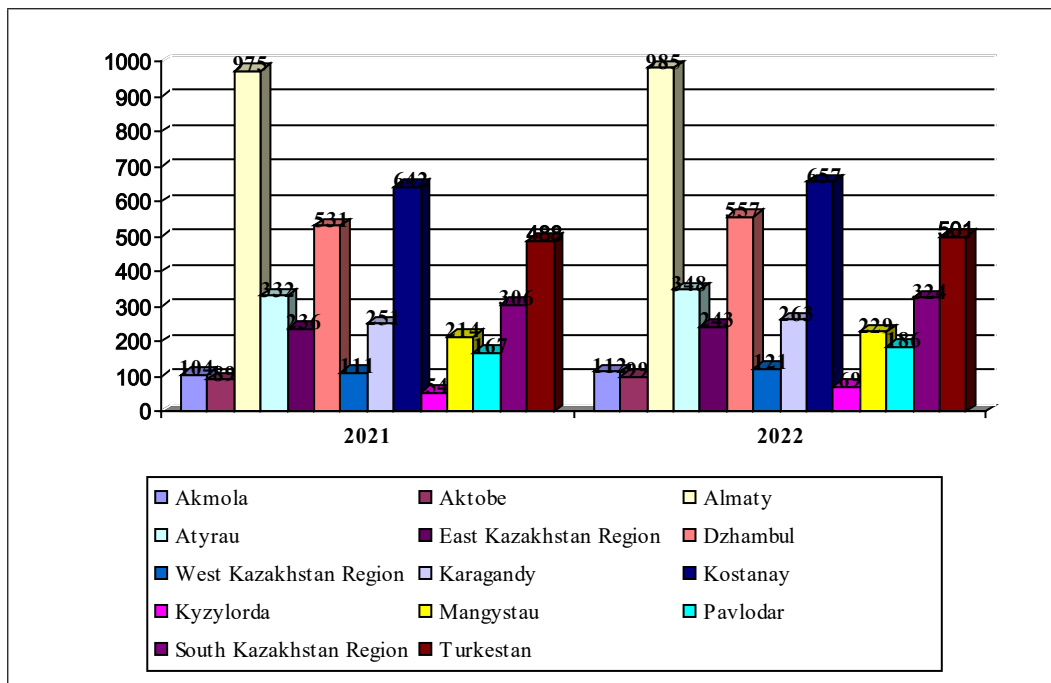

Figure 2. Creation of working places within the project “Auyl – El besigi”, units

Note: assembled by the writer utilizing the reference (Ministry of Agriculture of the Republic of Kazakhstan. 2023)

About 60 per cent of the rural population lives in villages with an average population of not more than 1,000, while a quarter of the rural population lives in rural settlements with at least 3,000 inhabitants (Bodaukhan et al., 2022).

Rural residents are currently the lowest-paid group of workers, and they lack stability and a creative approach to life in modern rural areas.

The special project “Auyl – El besigi” until 2025 is focused on the development of rural infrastructure (networks of educational, health, cultural institutions).

A set of institutions aimed at meeting the needs of a person in education and upbringing, medical care, leisure, recreation and use of cultural achievements, physical culture and sports, housing and communal services, ritual providing social support and protection to the population (Kossymbayeva et al., 2020) is how the rural social infrastructure (henceforth referred to as the RSI) is defined.

A number of factors currently limits the creation of an effective management system for the social infrastructure of rural settlements in the regions of Kazakhstan:

- the spread of disagreements in the management of rural areas;
- limited access of rural residents to resources necessary for survival and their inefficient use;
- insufficient growth of civil society organizations in rural areas and critical bodies;

- Lack of infrastructure to provide modern information, consulting and educational services in the agricultural sector;

- Lack of labor, academic and statistical support for sustainable rural development.

The solution to the problems of social development of rural areas is proposed

within the framework of a number of policy documents of the Government of Kazakhstan, however, the lack of an integrated approach in this direction does not allow achieving the desired results for a long time (Alzhanova etc., 2020).

According to the research conducted by Tleuberdinova A.T., Kulik K.V., and Kulik V.B. (Tleuberdinova et al., 2022), the entire set of rural territories in Kazakhstan regions was given a rating assessment. The following criteria were used: the level of provision of residential, transport infrastructure, utilities and social infrastructure. According to the authors, only three regions of Kazakhstan have a high level of rural transport infrastructure and only two regions have a high level of rural communal infrastructure. Only one region of the Republic, the Mangystau region, received a high rating based on factors such as the availability of housing and social infrastructure in rural areas. In this context, look at the indicators of accessibility of social and infrastructural resources in this Kazakh region (table 1).

Table 1 - Establishment of social infrastructure services in Kazakhstan’s Mangystau region starting in 2023

District	Number of medical institutions	Number of schools (lyceum, gymnasium)	Number of kindergartens	Number of cultural and sports facilities	Total social infrastructure facilities
units (as a percentage of the total number according to the Rural Settlements)					
Beineu	14 (27)	25 (27,7)	30 (19,5)	11 (18,6)	80(23,8)
Mangistau	16 (31)	22 (24,4)	26 (22)	12 (20,3)	76 (22,4)
Munaili	7 (6)	15 (16,6)	35 (27,9)	15 (25,4)	72 (21,3)
Karakiya	7 (6)	18 (20)	27 (16,1)	10 (17)	62 (18,2)
Tupkaragan	7 (6)	10 (11,3)	21 (14,4)	11 (18,7)	49 (14,4)
Overall rural areas in the area	51 (100); (16)	90 (100); (28)	139(100);(37,1)	59(100)(18,9)	339 (100)
Note - assembled by the writers in accordance with the reference (Akimat of Mangistau region. 2023)					

The data displayed in the table indicates that the districts of Mangistau, Beineu, and Munaili has a high level of development of RSI, while Tupkaragan district has the smallest number of social facilities as hospitals and schools. The main social infrastructure establishments in rural territories are health posts, hospitals, kindergartens, schools, cultural places, stadiums, libraries and other facilities.

Within the sectoral context, educational facilities comprise 65.1 % of RSI facilities (including 28 % of secondary schools and 37.1 % of preschool institutions), while cultural and sports facilities make up roughly 19 % and health facilities comprise just 16 % (51 units).

The level of provision of the rural settlements with socially significant objects generally achieved in the rural areas looks like this (figure 3).

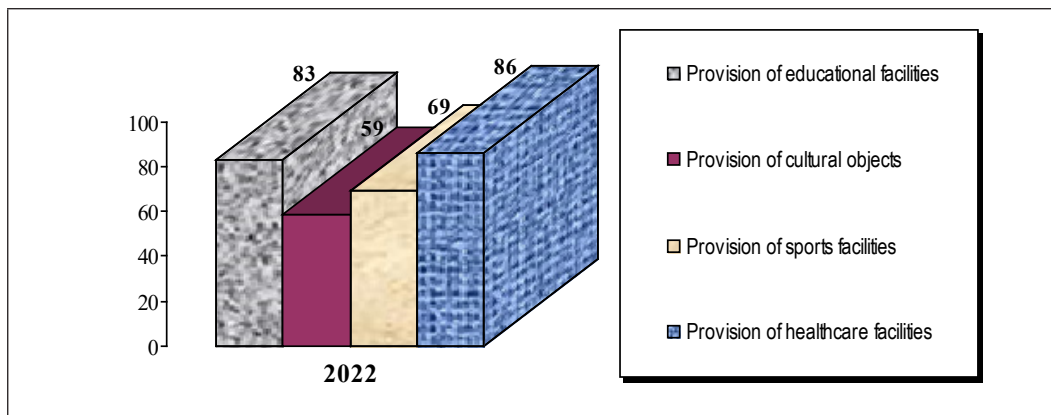

Figure 3. Indicators of how the Mangystau region's rural social infrastructure is developing (in percentage, 2022).

Note: assembled by the writers

The figure illustrates how the people living in the region's rural areas are supplied with cultural and leisure facilities to the least extent (only by 59 %), and to the greatest, but still insufficient degree – with health facilities (86 %) and education (83 %).

Kazakhstan is facing a difficult situation when it comes to rural education, as the number of secondary educational institutions is declining, as well as the total number of secondary educational institutions is declining, often due to their small size (figure 4).

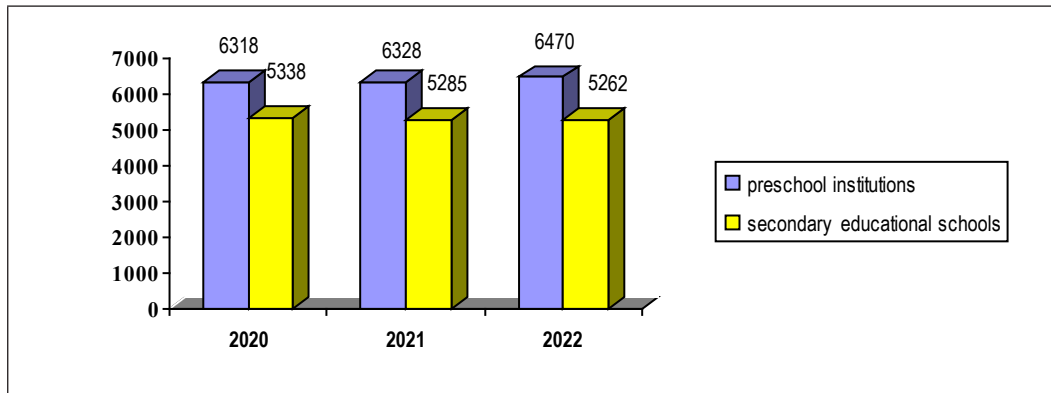
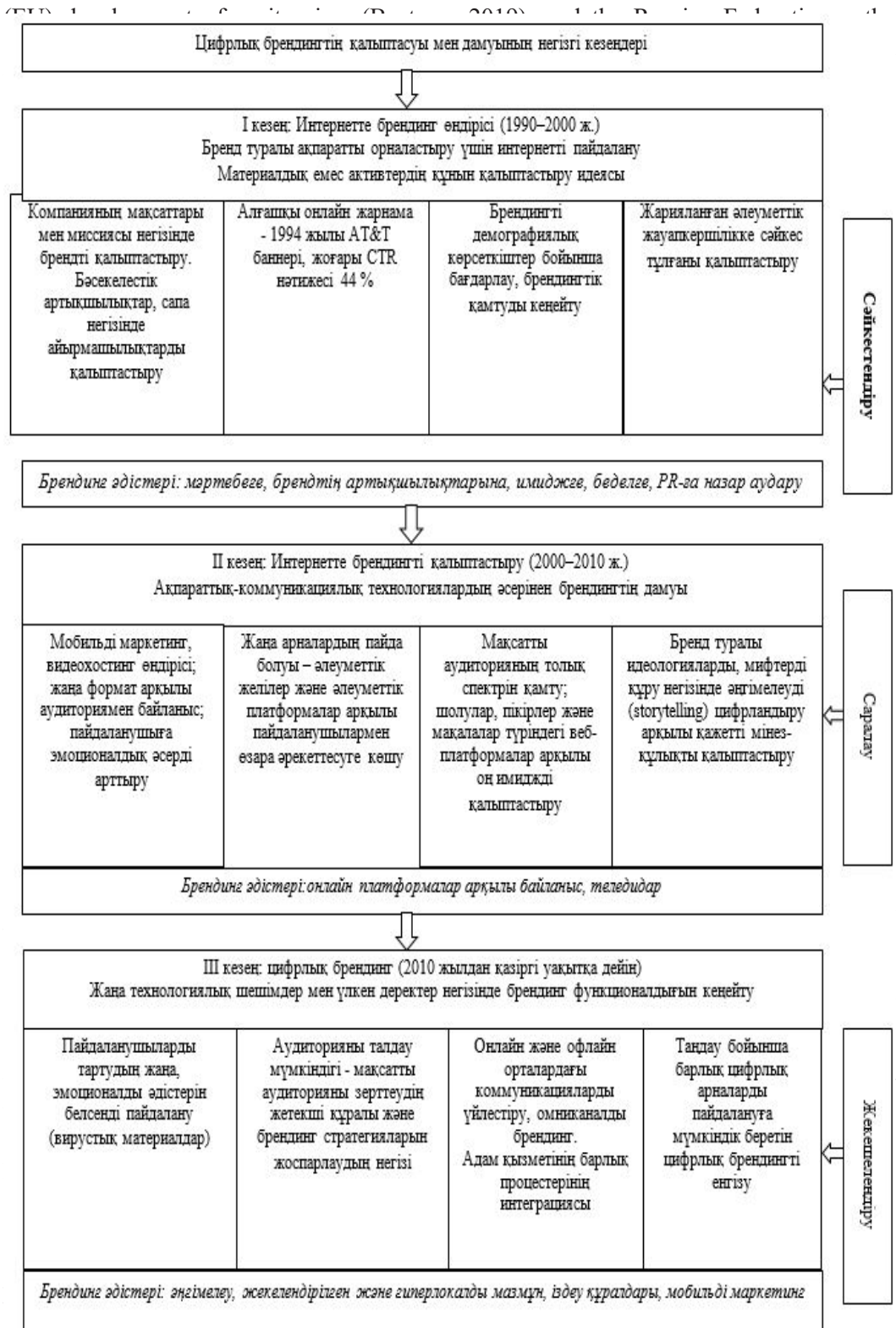

Figure 4. The Republic of Kazakhstan's rural settlements' educational infrastructure from 2014 to 2022

Note: assembled by the writer utilizing the reference (Bureau of National Statistics, 2023)

Data on rural settlements throughout the country show growth in all regions, which contrasts with the favorable growth dynamics of preschool institutions in the period 2000–2021, general education during this period, the increase in the number of schools provided occurred only in a few regions of the country. There are 120 schools in Almaty, 16 in Atyrau, 66 in Kyzylorda, 76 in Mangystau, and 19 in Turkestan (Khalitova et al., 2023).

Various programs in the United States to aid in the development of rural areas, such as “Initiatives for the creation of novel marts” and “Sustainably developing rural community”; China's “open territories” system (Kalinina, 2020); the European Union's

Agritourism is considered a separate activity falling within the purview of Concept

for Kazakhstan's Tourism Industry Development until 2023. As a result, it is planned:

- Agritourism's conceptual framework, which includes the notion of "agritourism," is introduced;

- Popularization and promotion of rural tourism are also pursued;

- Agritourist facilities in terms of development, such as guesthouses and specialized private hotels fashioned like stylized "agritourist villages" or "fishing and hunting villages," are developed in rural areas (The concept of development of the tourist industry, 2017).

State assistance was actively used in foreign nations that saw the growth of rural tourism. The regional authorities in the pioneering countries of agritourism generally evaluated its prospects at first and supported its growth by passing relevant laws (Pinaev, 2014).

Unfortunately, several factors inhibit the growth of rural tourism in all regions of the Republic. Most of these explanations relate to internal and external factors, including:

- Low level of entrepreneurship among the local population, special mentality;

- Administrative obstacles poor state of social infrastructure;

- Insufficient demand for guest houses due to the low quality of accommodation and the limited range of services available;

- Poor commercialization of this tourist product in the services market, as evidenced by the meager distribution of brochures, guides, online advertisements, etc;

- In this type of activity there are no tax breaks;

- Misapplication of Public-Private Partnership rules.

The creation of investment documents of tourist institutions at the district level, as well as the transfer of these functions to each administrative staff, is necessary for the sustainable development of the territories, improving the financial condition of agricultural producers and their logistical base, increasing the level of employment and life of the rural population, and systematizing the huge tourist potential.

There is no doubt, numerous studies confirm the fact of the positive impact of the development of agritourist on the villages social, and economic fronts (figure 5).

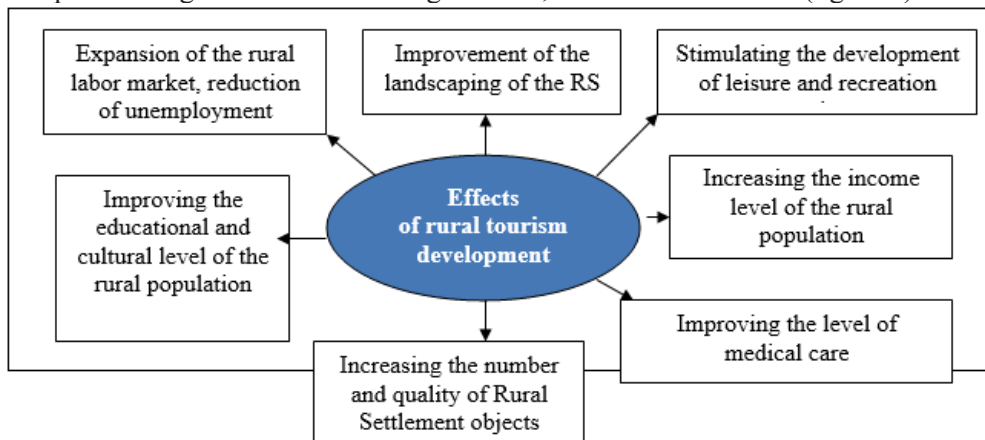

Figure 5. Indicators in terms of its evolution Mangystau region's rural social infrastructure provision (in %, 2022)

Note: compiled by the authors

The mechanism of development of social infrastructure and tourism in rural areas. There is a set of measures of diverse nature, such as legal, organizational, social, economic, and financial, in the RSI management model. It implements provisions of state and regional programs to achieve a better quality of life for the local population. The government and representatives of the rural community government (Kossymbayeva et al., 2020) launched it.

For the development of guidelines for improving the social situation in rural areas, the following directions are proposed:

- Support for agricultural production, including small enterprises, as well as non-agricultural activities (for example agro tourism);
- Realization of the idea of creating “growth points” by supporting large and medium-sized agricultural formations located in rural settlements (Kireyeva et al., 2022);
- Social infrastructure development, including improvement of living conditions of villagers, development of road transport network, etc.;
- Restoring the function of professional orientation and preparation in rural schools for work in an agro promised complex;
- The formation of the housing market in rural areas through the development of interest-free mortgage lending, the introduction of a system of renting public housing for young professionals (Zinnurova, 2022);
- A broad reflection of positive experience in arranging rural settlements in order to attract qualified specialists to the countryside.

In our opinion, it is necessary to take into account the same numerous political, social, economic, genetic and transformational factors that are taken into account when developing programs for the development of agricultural tourism (figure 6).

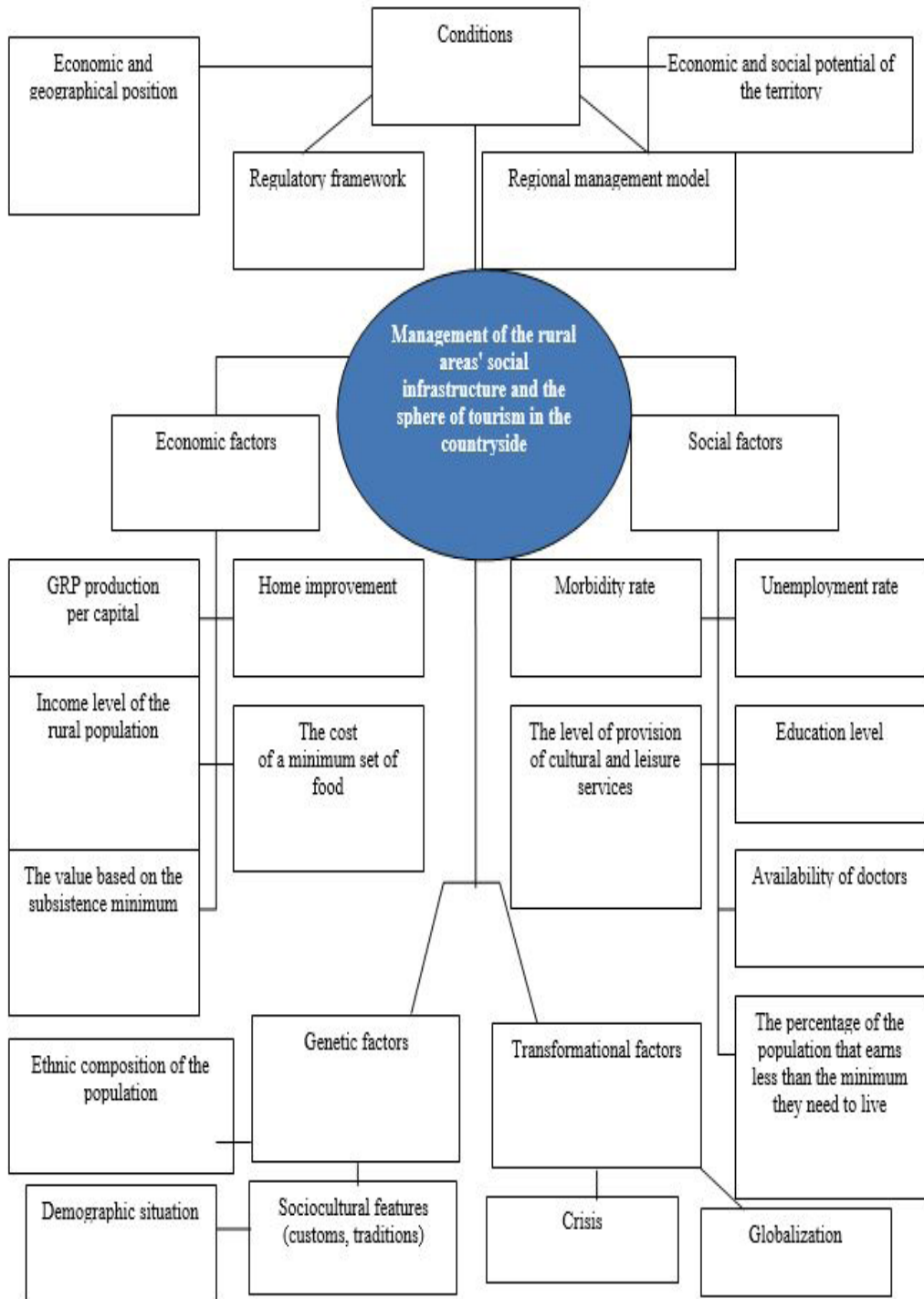

Figure 6. Prerequisites for the Creation of a Model of social infrastructure and agritourism management
 Note: compiled by the authors

We believe that the modernization of the social infrastructure of rural areas will remain an ongoing issue of the development of the socioeconomic region in the present and future. Of course, the leadership in this area can and should use foreign experience of local self-government reforms to develop and create social infrastructure facilities in the village.

It is also indisputable that there is a need for constant monitoring of rural population opinion, the presence of feedback between rural residents and Akimats in order to find optimal ways to improve the condition of rural social infrastructure facilities.

Conclusion

The analysis shows that the current level of development of communal infrastructure in most regions of Kazakhstan remains low, which significantly limits the development of agro tourism in the Republic. If the management influence of regional authorities is increased in the direction of supporting both areas, the number of tourist products and social infrastructure facilities will increase, which will give a strong impetus to the overall growth of the socio-economic potential of the region.

The analysis shows that the current level of development of communal infrastructure in most regions of Kazakhstan remains low, which significantly limits the development of agro tourism in the Republic.

Continuing from the previous, it is necessary:

- to form investment passports of tourist facilities at the level of district Akimats, in order to increase employment and living standards of the rural population and systematize the huge tourist potential;

- to reflect the same political, social, economic, genetic and transformational factors that are taken into account when creating initiatives to promote agro tourism;

- use foreign experience of reforms, development of local self-government and creation of social infrastructure facilities in the village;

- follow the opinion of the rural population;

- the presence of feedback between rural residents and Akimats.

If the administrative influence of regional authorities in the direction of supporting both areas is increased, the number of tourist products and social infrastructure facilities will increase, which will give a strong impetus to the overall growth of the socio-economic potential of the region.

The analysis showed that the current level of development of social infrastructure in most regions of Kazakhstan remains low. This fact hinders the development of agritourist.

The improvement of the mechanisms of regulation and support of regional authorities in both areas will allow increasing the number of tourist products and social infrastructure facilities and will give a strong impetus to the overall growth of the socio-economic opportunities of the region.

REFERENCES

Agency for Strategic Planning and reforms of the Republic of Kazakhstan Bureau of National Statistics [Electronic resource] [website]. — 2023. — URL: <https://stat.gov.kz/ru/>. (Accessed: 10.06.2023)

Akimat of Mangistau region [Electronic resource] [website]. — 2023. — URL: <https://www.gov.kz/memleket/entities/mangystau-uebp/documents/details/119032?lang=ru>. (Accessed: 12.07.2023)

Akimbekova Ch.U., Akimbekova G.U. (2022). Social transformation of the village as Osnova agrarian strategy of the Republic of Kazakhstan// problems of agrorynka. 2022. — №1(1). — Pp. 170–177. — <https://>

doi.org/10.46666/2022-1.2708-9991.20

Akimov V.V., Makenova S.K., Muzyka O.S. (2018). Rural territories sustainable development management// Problems of AgriMarket. 2018. — № 3. — Pp. 61–65.

Almeida A. and Pinto Machado L. (2021). Rural Development and Rural Tourism: The Impact of Infrastructure Investments. In Book: Peripheral Territories, Tourism, and Regional Development. — London, UK, IntechOpen. 2021. — Pp.1–21. DOI: 10.5772/in

Alzhanova F.G., Nurlanova N.K., Dnishev F.M. (2020). Description of the area and priority directions of modernization of regions of Kazakhstan// problems of territorial development. 2020. — №1(105). — Pp. 124–141. DOI: 10.15838 / ptd.2020.1.105.9

Aytuğ H., Mikaeili M. (2017). Evaluation of Hopa's Rural Tourism Potential in the Context of European Union Tourism Policy// Procedia Environmental Sciences. 2017. — V. 37. — Pp. 234–245. DOI: 10.1016/j.

Baetova D.R. (2019). Development of social infrastructure as a factor of economic development of rural territories // current issues of modern economy. 2019. — №. 6–1. — Pp. 573–578. DOI: 10.34755/IROK.2019.5.5.247

Bodaukhan K., Zhenskhan D., Zholmukhanova A.Zh. (2022). Internal migration and its impact on the development of social infrastructure of rural territories of Kazakhstan // problems of agrorynka. 2022. — № 4. — Pp. 197–206. DOI: 10.46666/2022-4.2708-9991. 21

Choate P. and Walter S. (1983). America in ruins: the decaying infrastructure. Durham, N.C., Duke Press Paperbacks. 1983. — 101 p.

Duysen G.M. (2013). State policy of Kazakhstan in the sphere of tourism: trends and prospects for development // news of NAS RK. - Social sciences and humanities series. 2013. — № 4. — Pp. 47–51.

Fons S., Fierro M. and Patino G. (2011). Rural tourism: A sustainable alternative// Applied Energy. 2011. — №88(2). — Pp. 551–557. DOI: 10.1016 / J.APENERGY.2010.08.031.

Grigorieva M.P. (2016). Rural tourism: ponyatiya, history and trends of development// symbol of science. 2016. — №1. — Pp. 93–97.

Johimsen R. (1966). Theorie der Infrastruktur: Grundlagen der marktwirtschaftlichen Entwicklung. — Tubingen, J.C. Mohr. 1966.

Kalinina I.V. (2020). Social infrastructure as potential development of rural territories: from past to present// regional problems. 2020. — V. 23. — № 2. — Pp. 39–46. DOI: 10.31433/2618-9593-2020-23-2-39-46

Kaparova R.B. (2018). Prerequisites for the development of tourism in Kazakhstan (on the example of ecotourism and agrotourism)// Alley of Science. 2018. — V.5. — № 11 (27). — Pp. 326–333.

Khalitova M.M., Nuryimova S.K., Dyussebayeva Zh.K. (2023). Mechanism for social infrastructure development of the rural areas of Kazakhstan for the improvement of demographic situation//Bulletin of «Turan» University. 2023. — № 1(97). — Pp. 90–103. DOI: 10.46914/1562-2959-2023-1-1-90-103.

Khashaeva A.B. (2020). Social infrastructure as a means of identifying rural territories // Kalmytsky scientific center ran. 2020. — № 1. — Pp. 216–226. DOI: 10.22162/2587-6503-2020-1-13-216-226.

Kireyeva A.A., Nurlanova N.K., Gaukhar K. Kenzhegulova G.K., Kenzheali Y. (2022). Assessment of the Level of Depression and Vulnerability of Settlements: on the Example of the Regions of Western Kazakhstan// Kainar Journal of Social Science. 2022. — № 1(4). — Pp. 35–48.

Kossymbayeva Sh.I., Bencheva N.A., Alpeisova Sh.E., Bulhairova Zh.S. (2020). Social infrastructure management in villages of the Republic of Kazakhstan// Bulletin of Karaganda University. Economy Series. 2020. — Vol. 97. — № 1. — Pp. 50–57. DOI 10.31489/2020ec1 / 50-57

Liu A. (2006). Tourism in rural areas: Kedah, Malaysia// Tourism Management. 2006. — V.27. — Pp. 878–889. DOI: 10.1016/j.tourman.2005.05.007.

Ministry of Agriculture of the Republic of Kazakhstan [Electronic resource] [website]. — 2023. — URL: https://moa.gov.kz/documents/1551267147656_kz.pptx. (Accessed: 10.07.2023)

Pinaev A.V. (2014). Approaches to the formation of the concept of rural tourism// Services in Russian and abroad. 2014. — № 7 (54). — Pp. 130–137. DOI: 10.12737/7474.

Ratajczak M. (1999). Infrastruktura w gospodarce rynkowej. — Poznan: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. 1999. — 216 p.

Saxena G., Ilbery B. (2010). Developing integrated rural tourism: actor practices in the English// Welsh border. — *Journal of Rural Studies*. 2010. — V. 26. — Issue 3. — Pp. 260–271. DOI: 10.1016/J.jrurstud.2009.12.001

Semenova E., Simonov S., Semenov A. (2022). Planning development of social infrastructure of rural territories// APC: economy, management. 2022. — NO. 12. — Pp. 84–89. DOI: 10.33305/2212-84.

The concept of development of the tourist industry of the Republic of Kazakhstan until 2023 [Electronic resource] [website]. — 2017. — URL: [https:// tengrinews.kz/zakon/pravitelstvo_respubliki_kazahstan_premier_ministr_rk/kultupa/id-P1700000406/](https://tengrinews.kz/zakon/pravitelstvo_respubliki_kazahstan_premier_ministr_rk/kultupa/id-P1700000406/) (Accessed: 02.04.2023).

Tleuberdinova A.T., Kulik K.V., Kulik V.B. (2022). Infrastructure and tourism development in rural areas of Kazakhstan: problems and prospects // *Central Asian Economic Review*. 2022. — №(1). — Pp.17–29. DOI: 10.52821/2789-4401-2022-1-17-29

Usmanova A.I., Ishmukhametov N.S. (2021). In the development of agrotourism // *Vector economy* [website]. 2021. — №12. — URL: http://www.vectoreconomy.ru/images/publications/2021/12/regionaleconomy/Usmanova_Ishmukhametov.pdf. -DOI 10.51691/2500-3666_2021_12_12 (Accessed: 15.04.2023)

Wang Y., Liu H., Wang L. (2015). Distributed data managing in health care social network based on mobile p2p. *Lecture Notes in Computer Science*. 2015. —VOL. 9052. — Pp. 170–180. DOI: 10.1007/978-3-319-22324-7_14.

Zinnurova G.R. (2022). The main aspects of the study of the theoretical foundations of the functioning of the social infrastructure of rural territories // *Management Accounting*. 2022. — № 12–4. — Pp. 1243–1248. DOI: 10.25806/uu12-420221243-1248

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Г.Б. Аргингазинова ҚАЗАҚСТАНДА ДИРИЖЕРЛІК-ХОРЛЫҚ БІЛІМІНІҢ ЖҮЙЕСІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК-МӘДЕНИ ФАКТОРЛАРЫ.....	7
М.С. Балганова, Э.Т. Адылбекова, Х.И. Булбул АРАЛАС ОҚЫТУДА ЭЛЕКТРОНДЫҚ РЕСУРСТАРДЫ ПАЙДАЛАНУДЫҢ МҰҒАЛІМНІҢ КӘСІБИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІНЕ ӘСЕРІ.....	22
Б. Дилдебай, С. Адиканова, В. Войчик, А. Кадырова УНИВЕРСИТЕТТІҢ АҚПАРАТТЫҚ ЖҮЙЕЛЕРІНІҢ АРХИТЕКТУРАСЫНЫҢ МАҚСАТТЫ ЖАҒДАЙЫН ЗЕРТТЕУ.....	38
Е. Ергөбек, Е. Досымов, S. Eser КВАНТТЫҚ ФИЗИКА БӨЛІМІНДЕГІ БІЛІМДІ ӨТКЕН КЕЗІНДЕГІ ҚАТЕЛІКТЕРДІ АЛДЫН АЛУДЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ӘДІСТЕРІ.....	49
Д.А. Ердембекова, А.И. Булшекбаева, Ж.Б. Саткенова МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ЕРЕСЕК ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК ДАҒДЫСЫН РЕДЖИО ЭМИЛИЯ ТЕХНОЛОГИЯСЫ НЕГІЗІНДЕ ДАМУДЫҢ ОТАНДЫҚ ЖӘНЕ ШЕТЕЛДІК ТӘЖІРИБЕСІ.....	62
Ж.Е. Зулпыхар, А. Нұрланқызы, Л. Рохая, Н. Карелхан ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІ ДАМУ ЖӘНЕ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ЕНГІЗУ.....	77
Н. Ибадильдин, А. Нургужина, Д. Жумалдинова, Ш. Борашова ASTANA IT UNIVERSITY-ДЕ «АТ-МЕНЕДЖМЕНТ» БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫН ОДАН ӘРІ ЖЕТІЛДІРУ.....	90
Р.К. Измагамбетова СНАТГРТ ИНТЕГРАЦИЯСЫ: БІЛІМ БЕРУ ҚОСЫМШАСЫНА ЖАН-ЖАҚТЫ ШОЛУ.....	101
Г.К. Исмаилова, Г.Б. Григорьева, А.Ж. Турикпенова, К.Е. Хасенова, З.Қ. Тешабоева ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫ – ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҚТЫҢ ҚҰРАМДАС БӨЛІГІ	110
Э. Кауынбаева, А.Д. Майматаева, С.В. Суматохин ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДА БИОЛОГИЯЛЫҚ ПӘНДЕРДІ ОҚЫТУДА ЗАМАНАУИ ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ ТӘЖІРИБЕСІ.....	124
А.Б. Кенесары, А.Ж. Сейтмұратов, Н.Ю. Фоминых, Г. Пилтен, П. Пилтен МАТЕМАТИКАНЫ ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІНДЕГІ САНДЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ШЕШІМДЕР.....	137
Г. Клычнязова, Ж. Дәулетбекова ОҚУШЫЛАРДЫҢ СӨЙЛЕУ МӘДЕНИЕТІН ДАМУДЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ СТРАТЕГИЯЛАРЫ.....	148
А. Куралбаева, Ж. Садуова, Г. Абылова, А. Тасова ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ БІЛІМ ИНТЕГРАЦИЯЛАУ: ҚАЗІРГІ	

ҮРДІСТЕР МЕН БОЛАШАҚТАҒЫ ҚИЫНДЫҚТАР.....	161
М.У. Мукашева, А.А. Өмірзақова, С.Г. Григорьев, А.Х. Давлетова МЕКТЕПТЕ ИММЕРСИВТІ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУДАҒЫ ҚАУІПСІЗДІК ШАРТТАРЫ: ПИЛОТТЫҚ ЗЕРТТЕУ.....	176
А.Ж. Мурзалинова, Ж.А. Макатова, Л.С. Альмагамбетова, А.Н. Иманова, А.Е. Зейнелова ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ДИЗАЙН ТҰЖЫРЫМДАМАЛАРЫ НЕГІЗІНДЕ ҚАЗАҚСТАН ПЕДАГОГТЕРІНІҢ ҚӘСІБИ ДАМУЫН ЖОБАЛАУ.....	191
Ф. Наметкулова, Е. Тасболат, Г. Баймбетова, А. Сугирбекова МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ФИЗИКА ЕСЕПТЕРІН ТАЛДАУ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ.....	212
А.Р. Сабдалиева, Г.А. Орынханова ЕРМЕК ТҮРСҮНОВ ШЫҒАРМАШЫЛАРЫН ОҚУ БАРЫСЫНДА МӘНІНДІ ОҚУДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	233
Ә.Х. Сарыбаева, Ж.И. Исаева, Али Чорух БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРГЕ «ФИЗИКАНЫҢ КОМПЬЮТЕРЛІК ӘДІСТЕРІ» ПӘНІН ЦИФРЛЫҚ РЕСУРСТАРДЫ ҚОЛДАНЫП АДАПТИВТІ ОҚИТУ ӘДІСТРІ.....	246
Б.Ш. Тұрғанбаева, Ж. Сапарқызы, А.М. Өтешқалиева БАСТАУЫШ МЕКТЕПТЕ МАТЕМАТИКА САБАҒЫНДА ПӘНАРАЛЫҚ БАЙЛАНЫСТАРДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ.....	266
Г.М. Усайнова, А.Ж. Сейтмұратов, Г.Б. Исаева, А.А. Куралбаева, А.Ж. Изекенова ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТТЕРДЕ МАТЕМАТИКА МҰҒАЛІМДЕРІН ДАЙЫНДАУДЫҢ ЗАМАНАУИ ӘДІСТЕРІ.....	276

ЭКОНОМИКА

О. Абралиев, А. Баймбетова, Ж. Кусмолдаева ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ БИДАЙ ӨНДІРУ ДИНАМИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМЕТРИЯЛЫҚ ТАЛДАУЫ.....	291
И.Т. Айнабекова, А.Д. Ажигулова, М.Ж. Есенова, ҚАЗАҚСТАННЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ҚАРЖЫСЫН БАСҚАРУДЫҢ ЖЕКЕЛЕГЕН ПРОБЛЕМАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ.....	308
З.А. Арынова, В.П. Шеломенцева, С.Е. Қайдарова, С.В. Золотарева, Д.С. Бекниязова ЭКОНОМИКАНЫ ЦИФРЛАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ЕҢБЕК НАРЫҒЫНЫҢ ДАМУ ҮРДІСТЕРІ.....	318
Ж.Қ. Басшиева, Э.С. Балапанова, А.К. Джусибалиева, Ж. Мырзабек, А.К. Адельбаева ӘЛЕМДІК ЭКОНОМИКАНЫ ЦИФРЛАНДЫРУ ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ҚҰРЫЛЫМҒА КӨШУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ: ҚР АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ САЛАСЫНЫҢ ҚОРЫТЫНДЫЛАР МЕН МҮМКІНДІКТЕРІ.....	334
Г.Б. Есенғараева, А.К. Бекхожаева, Б.Х. Айдосова, Г.Н. Аппақова БИЗНЕСТІ ДАМЫТУДЫ ҚАРЖЫЛЫҚ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖОЛДАРЫН ЖЕТІЛДІРУ ЖОЛДАРЫ.....	346

Е.М. Жусупов, Ж.Т. Темірханов, А.С. Бекболсынова ЖАСЫЛ ҚАҒАЗДАР НАРЫҒЫН БОЛЖАУДА ТЕРЕҢ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ- ТІ ҚОЛДАНУ МҮМКІНДІКТЕРІ.....	360
А.С. Карбозова, Э.С. Балапанова, А.К. Бекхожаева, Г.Б. Дузельбаева, Г.Ш. Шайхисламова, А.А. Куралбаев АЙМАҚТЫҢ АУЫЛШАРУАШЫЛЫҒЫН ДАМУДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІ БАСҚАРУ (ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫ МЫСАЛЫНДА).....	373
К.В. Маленко, А.А. Құрманалина ЭЛЕКТРОНДЫҚ МАРКЕТИНГ: ӘЛЕМДЕГІ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЭЛЕКТРОНДЫҚ КОММЕРЦИЯНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ МЕН ТРЕНДТЕРІ.....	388
Д.М. Мұсаева ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖАҒАНДАНУ КОНТЕКСТІНДЕГІ ЦИФРЛЫҚ ЭКОНОМИКА	406
П.Қ. Салибекова, Ә.К. Қожахметова, Ж.Н. Тажиева, У.Д. Сандықбаева ЖОҒАРЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАР НАРЫҒЫНДА ЖОБАЛЫҚ БАСҚАРУДЫ ҚОЛДАНУ: ЖАСЫЛ ЭНЕРГЕТИКА САЛАСЫНА БИБЛИОМЕТРИЯЛЫҚ ШОЛУ	418
К.Б. Сатымбекова, А.Е. Есенова, Г.А. Куаналиева, Ғ.Е. Керімбек ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ЦИФРЛЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ БОЙЫНША НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕЛЕР ЖӘНЕ ОНЫ ШЕШУ ЖОЛДАРЫ.....	431
Ш.Ж. Сейітжағыпарова, Ш. Қосымбаева, Ж. С. Булхаирова, Б.К. Нурмаганбетова, О.Ж. Жадигерова ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ АГРОТУРИСТІК ДАМУ: АУЫЛДЫҚ ӘЛЕУМЕТТІК ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫ ЗАМАНАУИ БАСҚАРУ.....	446
А.О. Сыздықова ЦИФРЛЫҚ БРЕНДИНГТІҢ ҚАЛЫПТАСУЫ МЕН ДАМУЫНЫҢ АЛҒЫШАРТТАРЫН АНЫҚТАУ.....	462
Н.А. Урузбаева, М.Х. Каражанова ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТУРИЗМ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ АҚМОЛА ОБЛЫСЫНЫҢ ТҰРАҚТЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫНЫҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ.....	474
Чжай Сюань, Ж. Жұман, Ә.В. Хамзаева ҚАЗАҚСТАННАН ҚЫТАЙҒА ГАЗ ТАСЫМАЛДАУДЫҢ ЖАЙ-КҮЙІ МЕН КЕЛЕШГІ.....	490

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Г.Б. Аргингазинова СОЦИОКУЛЬТУРНЫЕ ФАКТОРЫ ФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ ДИРИЖЕРСКО-ХОРООВОГО ОБРАЗОВАНИЯ В КАЗАХСТАНЕ.....	7
М.С. Балганова, Э.Т. Адылбекова, Х.И. Булбул ВЛИЯНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЭЛЕКТРОННЫХ РЕСУРСОВ В СМЕШАННОМ ОБУЧЕНИИ НА ПРОФЕССИОНАЛЬНУЮ КОМПЕТЕНТНОСТЬ УЧИТЕЛЯ...22	
Б. Дилдебай, С. Адиканова, В. Войчик, А. Кадырова ИССЛЕДОВАНИЕ ЦЕЛЕВОГО СОСТОЯНИЯ АРХИТЕКТУРЫ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМ УНИВЕРСИТЕТА.....	38
Е. Ергобек, Е. Досымов, S. Eser ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ МЕТОДЫ ПРОФИЛАКТИКИ ОШИБОК ПРИ СДАЧИ ЕНТ ПО РАЗДЕЛУ КВАНТОВОЙ ФИЗИКИ.....	49
Д.А. Ердембекова, А.И. Булшекбаева, Ж.Б. Саткенова ОТЕЧЕСТВЕННЫЙ И ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНЫХ НАВЫКОВ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА НА ОСНОВЕ ТЕХНОЛОГИИ РЕДЖИО ЭМИЛИЯ.....	62
Ж.Е. Зулпыхар, А. Нұрланқызы, Л. Рохая, Н. Карелхан РАЗВИТИЕ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ И ВНЕДРЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА.....	77
Н. Ибадильдин, А. Нургужина, Д. Жумалдинова, Ш. Борашова ДАЛЬНЕЙШЕЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРОГРАММЫ «ИТ-МЕНЕДЖМЕНТ» В ASTANA IT UNIVERSITY.....	90
Р.К. Измагамбетова ИНТЕГРАЦИЯ СНАТGPT В ОБУЧЕНИЕ: ВСЕСТОРОННИЙ ОБЗОР ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРИЛОЖЕНИЙ.....	101
Г.К. Исмаилова, Г.Б. Григорьева, А.Ж. Турикпенова, К.Е. Хасенова, З.Қ. Тешабоева ЧИТАТЕЛЬСКАЯ ГРАМОТНОСТЬ – КОМПОНЕНТ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ.....	110
Э. Кауынбаева, А.Д. Майматаева, С.В. Суматохин ОПЫТ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СОВРЕМЕННЫХ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ БИОЛОГИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН В ВУЗЕ.....	124
А.Б. Кенесары, А.Ж. Сейтмұратов, Н.Ю. Фоминых, Г. Пилтен, П. Пилтен ЦИФРОВЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ РЕШЕНИЯ В МЕТОДИКЕ ОБУЧЕНИЯ МАТЕ МАТИКЕ.....	137
Г.Н. Клычниязова, Ж. Дәулетбекова ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ РЕЧЕВОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНТОВ.....	148
А. Куралбаева, Ж. Садуова, Г. Абылова, А. Тасова ИНТЕГРАЦИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАНИЕ: СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В БУДУЩИЕ ВЫЗОВЫ.....	161

М.У. Мукашева, А.А. Омирзакова, С.Г. Григорьев, А.Х. Давлетова УСЛОВИЯ БЕЗОПАСНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИММЕРСИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ШКОЛЕ: ПИЛОТНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ.....	176
А.Ж. Мурзалинова, Ж.А. Макатова, Л.С. Альмагамбетова, А.Н. Иманова, А.Е. Зейнелова ПРОЕКТИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ПЕДАГОГОВ КАЗАХСТАНА НА ОСНОВЕ КОНЦЕПТОВ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ДИЗАЙНА.....	191
Ф. Наметкулова, Е. Тасболат, Г. Баймбетова, А. Сугирбекова МЕТОДИКА РАЗВИТИЯ У ШКОЛЬНИКОВ НАВЫКОВ АНАЛИЗА ЗАДАЧ ПО ФИЗИКЕ.....	212
Р.Б. Сабдалиева, Г.А. Орынханова ФОРМИРОВАНИЕ СМЫСЛОВОГО ЧТЕНИЯ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ПРОИЗВЕДЕНИЙ ЕРМЕКА ТУРСУНОВА.....	233
А.Х. Сарыбаева, Ж.И. Исаева, Али Чорух МЕТОДЫ АДАПТИВНОГО ОБУЧЕНИЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЦИФРОВЫХ РЕСУРСОВ ПО ПРЕДМЕТУ «КОМПЬЮТЕРНЫЕ МЕТОДЫ ФИЗИКИ» ДЛЯ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ	246
Б.Ш. Турганбаева, Ж. Сапаркызы, А.М. Утешкалиева РЕАЛИЗАЦИЯ МЕЖПРЕДМЕТНЫХ СВЯЗЕЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ.....	266
Г.М. Усайнова, А.Ж. Сейтмуратов, Г.Б. Исаева, А.А. Куралбаева, А.Ж. Изекенова МЕТОДИКА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ МАТЕМАТИКИ В ВУЗЕ.....	276

ЭКОНОМИКА

О. Абралиев, А. Баймбетова, Ж. Кусмолдаева ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ДИНАМИКИ ПРОИЗВОДСТВА ПШЕНИЦЫ В КАЗАХСТАНЕ.....	291
И.Т. Айнабекова, А.Д. Ажигулова, М.Ж. Есенова ОТДЕЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМНЫЕ АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ КАЗАХСТАНА.....	308
З.А. Арынова, В.П. Шеломенцева, С.Е. Кайдарова, С.В. Золотарева, Д.С. Бекниязова ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ.....	318
Ж.К. Басшиева, Э.С. Балапанова, А.К. Джусибалиева, Ж. Мырзабек, А.К. Адельбаева ЦИФРОВИЗАЦИЯ МИРОВОЙ ЭКОНОМИКИ КАК ФАКТОР ПЕРЕХОДА К НО- ВОМУ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОМУ УКЛАДУ: ВЫВОДЫ И ВОЗМОЖНОСТИ ДЛЯ АПК В РК.....	334
Г.Б. Есенгараева, А.К. Бекхожаева, Б.Х. Айдосова, Г.Н. Аппакова ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕРОПРИЯТИЙ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ РАЗВИТИЯ БИЗНЕСА.....	346

Е.М. Жусупов, Ж.Т. Темирханов, А.С. Бекболсынова ВОЗМОЖНОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ГЛУБОКОГО ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ПРОГНОЗИРОВАНИИ РЫНКА ЗЕЛЕННЫХ БУМАГ	360
А.С. Карбозова, Э.С. Балапанова, А.К. Бекхожаева, Г.Б. Дузельбаева, Г.Ш. Шайхисламова, А.А. Куралбаев УПРАВЛЕНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ РЕГИОНА В РАЗВИТИИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА (НА ПРИМЕРЕ КЫЗЫЛОРДИНСКОЙ ОБЛАСТИ).....	373
К.В. Маленко, А. А. Курманалина ЦИФРОВИЗАЦИЯ ЭКОНОМИКИ: РЫНОК ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ В КАЗАХСТАНЕ.....	388
Д.М. Мусаева ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА В КОНТЕКСТЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....	406
П.К. Салибекова, А.К. Кожаметова, Ж.Н. Тажиева, У.Д. Сандыкбаева ПРИМЕНЕНИЕ ПРОЕКТНОГО УПРАВЛЕНИЯ НА РЫНКЕ ВЫСОКИХ ТЕХНОЛОГИЙ: БИБЛИОМЕТРИЧЕСКИЙ ОБЗОР ПО ОТРАСЛИ ЗЕЛеной ЭНЕ РГЕТИКИ.....	418
К.Б. Сатымбекова, А.Е. Есенова, Г.А. Куаналиева, Г.Е. Керимбек ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ФИНАНСОВЫХ УСЛУГ И ПУТИ ЕЕ РЕШЕНИЯ.....	431
Ш.Ж. Сейтжагипарова, Ш. Косымбаева, Ж.С. Булхаирова, Б.К. Нурмаганбетова, О.Ж. Жадигерова АГРОТУРИСТИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ В КАЗАХСТАНЕ: СОВРЕМЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ СЕЛЬСКОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРОЙ.....	446
А.О. Сыздықова ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПРЕДПОСЫЛОК ДЛЯ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОГО БРЕНДИНГА.....	462
Н.А. Урузбаева, М.Х. Каражанова ОСОБЕННОСТИ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА АКМОЛИНСКОЙ ОБЛАСТИ КАК ОСНОВЫ ЕЕ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ.....	474
Чжай Сюань, Ж. Жуман, А.В. Хамзаева СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ТРАСПОРТИРОВКИ ГАЗА ИЗ КАЗАХСТАНА В КИТАЙ	490

CONTENTS

PEDAGOGYR

G.B. Argingazinova SOCIAL AND CULTURAL FACTORS OF ESTABLISHMENT OF CONDUCTOR CHORAL EDUCATION SYSTEM IN KAZAKHSTAN.....	7
M.S. Balganova, E.T. Adylbekova, H.I. Bulbul THE IMPACT OF THE USE OF ELECTRONIC RESOURCES IN BLENDED LEARNING ON THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF A TEACHER.....	22
B. Dildebai, S. Adikanova, Waldemar Wojcik, A. Kadyrova RESEARCH OF THE TARGET STATE OF THE UNIVERSITY INFORMATION SYSTEMS ARCHITECTURE.....	38
E. Ergobek, E. Dosymov, S. Eser PEDAGOGICAL METHODS OF PREVENTION OF ERRORS WHEN PASSING THE UNT IN SECTION QUANTUM PHYSICS.....	49
D. Erdembekova, A. Bulshekbayeva, Zh. Satkenova DOMESTIC AND FOREIGN EXPERIENCE IN THE DEVELOPMENT OF SOCIAL SKILLS OF OLDER PRESCHOOL CHILDREN BASED ON REGGIO EMILIA TECHNOLOGY.....	62
Zh.E. Zulpykhar, A. Nurlankyzy, R. Latip, N. Karelkhan DEVELOPMENT OF INCLUSIVE EDUCATION AND THE INTRODUCTION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE.....	77
N. Ibadildin, A. Nurguzhina, D. Zhumaldinova, Sh. Borashova FURTHER IMPROVEMENT OF EDUCATIONAL PROGRAM IT MANAGEMENT AT ASTANA IT UNIVERSITY.....	90
R.K. Izmagambetova INTEGRATING CHATGPT INTO TRAINING: COMPREHENSIVE REVIEW OF EDUCATIONAL APPLICATIONS.....	101
G.K. Ismailova, G.B. Grigorieva, A.Zh. Turikpenova, K.E. Khasenova, Z.K. Teshaboeva READING LITERACY IS A COMPONENT OF FUNCTIONAL LITERACY.....	110
E. Kauynbayeva, A.D. Maimatayeva, S.V. Sumatokhin THE EXPERIENCE OF USING MODERN DIGITAL TECHNOLOGIES IN TEACHING BIOLOGICAL DISCIPLINES AT THE UNIVERSITY.....	124
A.B. Kenessary, A.Zh. Seitmuratov, N.Y. Fominykh, G. Pilten, P. Pilten DIGITAL PEDAGOGICAL SOLUTIONS IN THE METHODOLOGY OF TEACHING MATHEMATICS.....	137
G. Klychniyazova, Zh. Dauletbekova PEDAGOGICAL STRATEGIES FOR DEVELOPING STUDENTS’ SPEECH CULTURE.....	148
A. Kuralbayeva, J. Saduova, G. Abylova, A. Tasova INTEGRATING DIGITAL TECHNOLOGIES INTO EDUCATION: CURRENT TRENDS AND FUTURE CHALLENGES.....	161
M. Mukasheva, A. Omirzakova, S.G. Grigoriev, A.H. Davletova CONDITIONS FOR THE SAFE USE OF IMMERSIVE TECHNOLOGIES IN	

SCHOOLS: A PILOT STUDY.....	176
A.Zh. Murzalinova, Zh.A. Makatova, L.S. Almagambetova, A.N. Imanova, A.E. Zeynelova	
DESIGNING PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF TEACHERS IN KAZAKHSTAN BASED ON TEACHING DESIGN CONCEPTS.....	191
F. Nametkulova, Y. Tasbolat, G. Baimbetova, A. Sugirbekova	
METHODOLOGY FOR THE DEVELOPMENT OF SCHOOLCHILDREN'S SKILLS IN ANALYZING PHYSICS PROBLEMS.....	212
R.B.Sabdaliyeva¹, G.A.Orynkhanova	
FORMATION OF MEANINGFUL READING WHEN STUDYING THE WORKS OF ERMEK TURSUNOV.....	233
A.Kh. Sarybayeva, Zh.I. Issayeva, Ali Choruh	
THE METHOD OF ADAPTIVE LEARNING WITH THE USE OF DIGITAL RESOURCES FOR THE SUBJECT «COMPUTER METHOD OF PHYSICS» FOR FUTURE TEACHERS.....	246
B.Sh. Turganbaeva, Zh. Saparkyzy, A.M. Uteshkalieva	
IMPLEMENTATION OF INTER-SUBJECT CONNECTIONS IN MATHEMATICS LESSONS IN PRIMARY SCHOOL.....	266
G.M. Ussainova, A.Zh. Seitmuratov, G.B. Issayeva, A. Kuralbayeva, A.ZH. Izekenova	
METHODOLOGY FOR PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE MATHEMATICS TEACHERS AT UNIVERSITY.....	276

EKONOMICS

O. Abraliyev, A. Baimbetova, Zh. Kusmoldayeva	
ECONOMETRIC ANALYSIS OF WHEAT PRODUCTION DYNAMICS IN KAZAKHSTAN.....	291
I.T. Ainabekova, A.D. Azhigulova, M.Zh. Yessenova	
SOME PROBLEMATIC ASPECTS OF PUBLIC FINANCE MANAGEMENT IN KAZAKHSTAN.....	308
Z.A. Arynova, V.P. Shelomentseva, S.E. Kaidarova, S.V. Zolotareva, D.S. Bekniyazova	
TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF THE LABOR MARKET IN THE CON- TEXT OF DIGITALIZATION OF THE ECONOMY.....	318
Zh. Bashieva, E.S. Balapanova, A. Jussibaliyeva, ZH. Myrzabek, A. Adelbayeva	
DIGITIZATION OF THE WORLD ECONOMY AS A FACTOR OF TRANSITION TO A NEW TECHNOLOGICAL STORY: CONCLUSIONS AND OPPORTUNITIES FOR THE AGRICULTURAL INDUSTRY IN THE RK.....	334
G. Yessengarayeva, A. Bekkhozhayeva, B. Aidosova, G. Appakova	
WAYS TO IMPROVE FINANCIAL SUPPORT MEASURES FOR BUSINESS DEVELOPMENT.....	346
Y.M. Zhusupov, Zh.T. Temirkhanov, A.S. Bekbolsynova	
POSSIBILITIES OF APPLYING DEEP ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN FORE- CASTING THE GREEN SECURITY MARKET.....	360
A.S. Karbozova, E. Balapanova, A.K. Bekkhozhaeva, G.B. Duzelbaeva, G.Sh.	

Shaikhislamova, A.A. Kuralbayev MANAGING THE INVESTMENT ACTIVITY OF THE REGION IN THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURE (ON THE EXAMPLE OF THE KYZYLORDA REGION).....	373
K.V. Malenko, A.A. Kurmanalina ELECTRONIC MARKETING: FEATURES AND TRENDS OF ELECTRONIC COMMERCE IN THE WORLD AND IN KAZAKHSTAN.....	388
D.M. Mussayeva THE DIGITAL ECONOMY IN THE CONTEXT OF THE TRANSFORMATION OF THE GLOBAL ECONOMY.....	406
P.Q. Salibekova, A.K. Kozhakhmetova, Zh.N. Tazhiyeva, E. Keser APPLYING PROJECT MANAGEMENT IN THE HIGH-TECH MARKET: BIBLIOMETRIC REVIEW ON THE GREEN ENERGY INDUSTRY.....	418
K. Satymbekova, A. Yessenova, G. Kuanaliyeva, G. Kerimbek THE MAIN CHALLENGES OF DIGITAL TRANSFORMATION IN FINANCIAL SERVICES AND SOLUTIONS TO OVERCOME THEM.....	431
Sh. Seiitzhagyparova, Sh. Kossymbayeva, Zh. Bulkhairova, B. Nurmaganbetova, O. Zhadigerova AGROTURISTIC DEVELOPMENT: MANAGEMENT OF RURAL SOCIAL INFRASTRUCTURE IN KAZAKHSTAN.....	446
A. Syzdykova DETERMINING THE PREREQUISITES FOR THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF DIGITAL BRANDING.....	462
N.A. Uruzbayeva, M.H. Karazhanova FEATURES OF ECOLOGICAL TOURISM OF AKMOLA REGION AS THE BASIS OF ITS SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT.....	474
Zhai Xuan, J. Juman, A.V. Khamzayeva STATUS AND PROSPECTS OF GAS TRANSPORTATION TO CHINA FROM KAZAKHSTAN.....	490

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Подписано в печать 20.06.2024.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

46,0 п.л. Тираж 300. Заказ 3.

---

*РОО «Национальная академия наук РК»
050010, Алматы, ул. Шевченко, 28, т. 272-13-19*